

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Finis operantis non semper est circumstantia operis, sed ei
aliquando tribuit primam speciem bonitatis vel malitiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

more admitti actus in se moraliter bonos absque relatione illa, etiam si tunc non sint utroqueque boni, pro quanto non habent ultimam bonitatem sibi debitam ex parte agentis. Tales namque in ipsismet infidelibus admittit 2. 2. q. 10. a. 4. dicens, quod infideles bona opera, ad qua sufficit bonum natura, aliquantulum operari possunt. Unde non oportet quod in omni opere suo peccent, talia scilicet opera faciendo, etiam si peccent, ad Deum illa non referendo. Et 1. 2. q. 23. a. 7. sicut & q. 65. a. 2. veras in Gentilibus admittit virtutes morales sine charitate, licet imperfectas, & secundum quid virtutes, non simpliciter, uti articulo illo 2. dicit.

20 Ad quod etiam significandum dixi quod actus ex officio boni tunc non habeant ultimam bonitatem sibi debitam ex parte agentis, ideoque non sint omni ex parte boni: quia scilicet non habent finem charitatis sibi debitum ex parte agentis. Et isto etiam sensu S. Doctor a. 4. dicit, ejusmodi actus non esse simpliciter bonos, sed secundum quid, nisi omnes bonitates concurrant, tam scilicet bonitas secundum genus, quam secundum speciem, & secundum circumstantias, & secundum finem ultimum, ad quem referendi sunt ab agente. Ad quem tamen dum non referuntur, priores bonitates non amittunt, nisi referantur ad finem malum. Quia, uti non semel dixi, agens quidem tunc peccat, sed actiones ipsae, in se, & secundum se non sunt peccata, sed opera laudabilia.

21 Obijcies 3°. Si defectus relationis in Deum, non vitaret actum ex objecto bonum; similiter non vitaret actum ex objecto indifferentem. Et sic daretur actus indifferentis in individuo.

Existimabit fortasse aliquis negari posse sequelam: eo quod omnis actus a ratione deliberante procedens referri debeat in finem rationi conformem, adeoque bonum & honestum. Verum similiter omnis actus ab homine deliberante procedens (non propter se utique habente esse, sed propter Deum, ultimum finem suum, qui universa propter semetipsum operatus est) referri debet in finem propter quem habet esse & operari; cujus relationis defectus, si non vitet actum ex objecto bonum; similiter defectus relationis in finem rationi conformem, seu bonum & honestum, non vitabit actum ex objecto indifferentem.

22 Admittenda proinde videtur sequela. Non ideo tamen admittendus actus indifferentis in individuo, id est, nec bene, nec male factus: cum illum male faciat, qui nec in Deum, nec in finem rationi conformem refert. Et ideo omnis actus deliberatus, in talem finem non relatus, vel est peccatum, vel cum peccato, saltem se tenente ex parte agentis.

23 Obijcies 4°. Hoc ipso quod actus ex objecto bonus non refertur in Deum, refertur in finem indebitum, scilicet in creaturam, tamquam finem saltem negativè ultimum: cum

tamen ratio ista finis, etiam negativè ultimi, soli Deo debita sit. Distinguo antecedens, refertur in finem indebitum, id est, secundum se malum, nego antecedens (si enim finis ipsius sit honestas creata, largitionis eleemosynarum v. g. finis ille secundum se non est malus) refertur in finem indebitum, id est, in creatum bonum, in quo agens indebitè sistit, velut in fine saltem negativè ultimo, concedo. Sed non ideo actus ex objecto & fine proximo bonus vitatur in seipso; sed ipse agens dumtaxat, vel complexum ex actu illo, & omissione relationis in Deum, tamquam finem ultimum.

CAPUT IV.

Finis operantis non semper est circumstantia operis, sed et aliquando tribuit primam speciem bonitatis vel malitiae.

Quod finis operantis non habeat rationem circumstantiae moralis, dum primam speciem dat actui morali, hac ratione probat S. Thomas 2. 2. q. 154. a. 1. quia circumstantia, in quantum hujusmodi, non dat speciem actui moralis, sed ejus species sumitur ab objecto. Quod enim dat speciem actui morali, ipsi essentiale est, non accidentale, qualis est circumstantia in quantum hujusmodi.

Quod autem finis operantis aliquando tribuat operi morali primam speciem bonitatis vel malitiae, manifestum est 1°. in casu quo actus indifferens ex objecto, v. g. ambulatio, fit ex fine bono vel malo; dum enim fit ex bono fine, primam bonitatis speciem ex bono isto fine accipit, sicut & primam speciem malitiae ex fine malo, dum ex eo fit. 2°. In casu quo actus ex objecto bonus, fit ob malum finem: tunc enim primam malitiae speciem accipit ex fine illo. 3°. In casu quo quis actum ex objecto bonum facit, ad specificam bonitatem ipsius non attendendo, sed ad solam bonitatem finis extrinseci, ut dum quispiam temperatè comedit, in ipsa temperata comestione non attendendo ad honestatem temperantiae, sed solum ad sanitatem suam, quatenus conducentem ad servitium Dei: tunc enim comestio temperata formalem non habet bonitatem ex objecto proprio (ob defectum intentionis ipsius) sed ex solo illo fine extrinseci.

Sed quid 1°. dum actus ex objecto bonus merè fit ob finem indifferentem, v. g. jejunium, ut parcas sumptibus; 2°. dum actus ex objecto bonus fit ob finem extrinsecum bonum, vel malus ob malum?

Ad 1. respondent aliqui tunc actum in individuo esse merè indifferentem. Neque enim est bonus, cum non intendatur bonitas & honestas jejunii, sed sola evitatio sumptuum. Sed dicendum, actum tunc esse in individuo malum, ob defectum debiti finis; non indifferentem: quia non datur actus in individuo indifferens, uti probatum est libro praecedenti c. 13.

Ad 2. Respondeo circumstantiam boni vel mali finis, novam tunc addere bonitatis vel malitiae speciem, nisi actum ex objecto bonum

exercens, ad specificam bonitatem ipsius non attingeret, uti dixi n. 25. Vide quæ dixi lib. 1. c. 8.

CAPUT V.

Tametsi intentio boni finis non tollat, diminuit tamen malitiam mali mediæ.

29 **R**atio est 1°. quia hoc ipso quod malum medium quis non vult, nisi ob finem bonum, ostendit se minus affici malitiâ. 2°. Dum unam habet ex præcipuis circumstantiis bonam, minus deest actui suo de conformitate ad rectam rationem.

30 Et rationi accedit 1°. autoritas S. Augustini l. contra mendacium c. 8. dicentis, quod peior est qui concupiscendo, quam qui miserando, id est, misericordiam voluntate furatur, tametsi horum duorum non ideo est quisquam bonus, quia peior est unus. Item, in suo genere alius ejusdem generis peccatis leviora sunt, qua bono animo videntur admitti.

31 Accedit 2°. communis sensus, quo minus peccare censetur, qui mendacium profert ad salvandam vitam patris, quam qui profert illud gratis, vel ob jocum.

32 Peccat quidem qui malum medium ordinat ad finem bonum. Non enim sunt facienda mala, ut eveniat bona; sed minus peccat, quam si malum medium amaret propter se, non propter bonum: non quia bonus finis malo isti medio aliquid suæ bonitatis communicat; sed quia malitia istius mediæ ipsi minus voluntaria est, quam si medium istud propter se amaret. Quod enim propter se amatur, magis amatur, quam quod propter aliud præcisè.

CAPUT VI.

Circumstantiæ mutantes & non mutantes speciem peccati.

33 **I**llæ circumstantiæ peccati speciem mutant, quæ important novam & specialem difformitatem cum ratione & lege æterna. Ad quod distinctius dignoscendum vidende sunt regulæ, quæ habentur infra lib. 9. c. 8. Illæ autem speciem non mutant, sed, intra eandem speciem, peccati malitiam aggravant, quæ spe-

cialem ejusmodi difformitatem non important, sed aggravant, seu augent præexistentem.

Utraque clarè & prolixè enarrat caput Con-34 sideret de pœnit. dist. 5. c. 1. sumptum ex lib. de vera & falsa pœnit. c. 14. Consideret pœnitens qualitatem criminis in loco, in tempore, in perseverantia, in varietate persona, & quali hoc fecerit tentatione, & in ipsius vitii multiplici executione. Oportet enim pœnitere fornicantem, secundum excellentiam sui status, aut officii, & secundum modum meretricis, & in modo operis sui, & qualiter turpitudinem suam per egit, si in loco sacro, aut cui debuit excellentiam fidei, ut sunt domus dominorum, & aliorum multorum, si in tempore orationi constituto, aut in festivitate Sanctorum, & in tempore jejuni. Consideret quantum perseveraverit, & defleat quod perseveranter peccaverit, & quanta virtus fuerit in pugnatione. Sunt enim qui non solum vincuntur, sed ultro se peccato offerunt, nec expectant remissionem, sed preveniunt voluptatem, & pertractant secum, quam multiplici actione vitii delectabiliter peccent. In cognoscendo augmentum peccati, inveniat se, cujus ætatis fuerit, cujus sapientia, & ordinis, & statum omnem alterius non peccantis. Immoretur in singulis istis, & sentiat modum criminis, purgans lachrymis omnem qualitatem vitii. Defleat virtutem, qua interim caruit. Dolendum enim, & dolore purgandum, non solum quia peccavit, sed etiam quod se virtute privavit. Defleat etiam, quoniam in uno offendens, factus est omnium per ingratitude reus; ingratus enim exiit, qui plenus virtutibus, Deum omnino non imuit. In hoc enim quisque peccator fit culpabilior, quo est Deo acceptior. Ideo enim Adam plus peccavit, quia omni bono abundavit. Animadvertere etiam oportet, & animadvertendo deslere animam proximi, quam fornicator Deo eripuit, vel ereptam in malo confirmavit. Etiam quod exemplum exiit mali, in operatione sui criminis. Gemat itaque aliorum vitam in sua corruptam, vel incorruptam non conservatam, & commodum proximi, quod desistat exemplo boni. Doleat de tristitia, quam peccando bonis intulit, & de lætitia, quam eis non adhibuit.

LIBER QUINTUS.

Amor ordinatus.

1 **S**i moralitas omnis ab amore dependet, bonitas omnis actuum humanorum ab amoris dependet ordine. Siquidem ordinata dilectio, legis est plenitudo, ab eaque lex pendet & Propheta. Propterea l. 3. c. 3. & 4. dixi, primum christiani hominis officium esse, amorem suum rectè ordinare, primamque proinde Theologi Moralis curam esse oportere, sanam christianamque de ordinato Dei creaturarumque amore doctrinam tradere:

cum humanorum affectum primus sit amor, causaque & mensura cæterorum. Neque enim alia de causa res aliqua desideratur, speratur, delectatur, nisi quia amatur; nec odio quidquam habetur, nisi quia malum, id est, contrarium bono quod amatur. Quod malum, dum imminet, timetur; dum præsens est, de eo tristitia concipitur; sicut & audacia, dum contra illud insurgitur; ira, dum de autore ipsius vindicta appetitur. Denique propter amo-